C/2024/2206

19.3.2024 г.

Протокол за сътрудничество между Европейската комисия и Европейския икономически и социален комитет

(C/2024/2206)

Преамбюл

Европейската комисия (наричана по-долу „Комисията“) и Европейският икономически и социален комитет (наричан по-долу „Комитета“), считат, че е в техен общ интерес да укрепят отношенията си посредством прилагането на настоящия Протокол и механизма за по-тясно сътрудничество, който той предвижда, като заменя механизма за сътрудничество в Протокола от 22 февруари 2012 г.

Тези договорености допринасят за създаването на среда, в която организациите на гражданското общество имат по-активно участие, както на европейско, така и на национално равнище, в процесите на изготвяне на политиките и вземане на решения на Европейския съюз и развитието на непрекъснат структуриран диалог между тези организации и институциите на Съюза, както е предвидено в член 11, параграфи 1 и 2 от Договора за Европейския съюз (ДЕС).

По силата на ролята, отредена му от Договорите, Комитетът има специална отговорност да допринася за укрепването на демократичната легитимност и ефективност на институциите и политиките на Европейския съюз. Във връзка с това Комитетът, като привилегирован посредник между организациите на гражданското общество и институциите на Съюза, както се посочва в член 13 от ДЕС, има ключова роля при прилагането на разпоредбите на член 11 от ДЕС от тези институции.

Комисията и Комитетът си сътрудничат при изпълнението на трите основни задачи на Комитета, посочени в неговата Декларация за мисията:

— да допринася за по-доброто адаптиране на европейските политики и законодателство към икономическите, социалните и гражданските реалности по места, като подпомага Европейския парламент, Съвета и Европейската комисия с опита на своите членове, тяхната представителност, с диалога и търсенето на консенсус в общ интерес;

— да насърчава развитието на Европейски съюз с по-широко участие, който да се вслушва повече в общественото мнение — като действа като институционален форум, който представлява, информира, изразява възгледите на организираното гражданско общество и осигурява диалог с него;

— насърчава ценностите, на които се основава европейската интеграция, и каузата на демокрацията на участието, както и ролята на организациите на гражданското общество в Европа и по света.

Комисията подкрепя засилването на консултативната роля на Комитета (изпълнявана от неговите секции, Консултативната комисия по индустриални промени (CCMI) и органите на Комитета, като обсерваториите или *ad hoc* групите), както на етапа, предшестващ процеса на изготвяне на политиките и законодателството на Съюза, така и впоследствие.

Комисията подкрепя тясно партньорство с Комитета с цел постигане на икономически просперираща, социално приобщаваща и екологично устойчив Съюз и пълноценно използване на цифровото общество и икономика. Комисията и Комитетът споделят виждането, че е важно да се защитават основните ценности на Европейския съюз и върховенството на закона, като същевременно Европейският съюз се превърне в привлекателно за осъществяване на стопанска дейност място и се положат усилия за постигане на пълна заетост и социален напредък, както и високо равнище на защита и подобряване на качеството на околната среда.

Комитетът може да допринася за оценяването на прилагането на законодателството на ЕС, по-специално във връзка с разпоредбите с общо приложение, съгласно членове 8 до 12 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС).

Комисията и Комитетът си сътрудничат за развиването на демокрацията на участието на равнището на Съюза с цел укрепване на демократичната му легитимност.

Комисията и Комитетът разглеждат това сътрудничество като привилегирован инструмент за организирането на открит, прозрачен и редовен диалог с представителните сдружения и гражданското общество, както се посочва в член 11 от ДЕС.

Комисията подкрепя инициативите на Комитета за улесняване, насърчаване и структуриране на диалога и консултациите с европейското организирано гражданско общество, както и инициативи, които ангажират гражданското общество като цяло. Комисията подкрепя и инициативите на Комитета за укрепване на отношенията с мрежата от икономически и социални съвети и сродни институции в държавите членки, така че Комитетът да може да изпълнява пълноценно ролята на изразител на очакванията и стремежите на организираното гражданско общество.

В бъдеще Комисията и Комитетът могат да определят начини за засилване на сътрудничеството, например в последващите действия във връзка с предложенията на Конференцията за бъдещето на Европа.

I. **Институционални и административни отношения**

Работна програма на Комисията

1. Председателят на Комисията представя своите стратегически цели на Пленарната асамблея в началото на мандата на Комисията.

2. През първото шестмесечие на всяка година Комитетът обявява основните си политически приоритети във връзка с работната програма на Комисията за следващата година, както и по какъв начин възнамерява да допринесе за нейното изпълнение.

По време на изготвянето на работната програма на Комисията се организира най-малко веднъж годишно среща между председателя на Комисията и/или заместник-председателя, отговарящ за отношенията с Комитета, и председателя на Комитета, на която се разглеждат въпроси от общ интерес.

3. През второто шестмесечие на всяка година Комитетът организира дебат, посветен на бъдещето на Европейския съюз, по време на който председателят на Комисията или заместник-председателят, отговарящ за отношенията с Комитета, представя стратегическите приоритети за Европейския съюз за следващата година.

Срещи и обмен на информация

4. Членовете на Комисията ще бъдат канени да участват в работата на Комитета, по-специално в контекста на пленарните сесии, с цел обсъждане на стратегическите насоки в тяхната област на компетентност и всякакви въпроси, определени предварително по общо съгласие. Освен това членовете на Комисията могат да поискат да бъдат изслушани от Пленарната асамблея. Членовете на Комисията, или, при изключителни обстоятелства, високопоставени служители, могат да поискат да бъдат изслушани по време на разискванията на Бюрото на Комитета относно инициативи на Комисията.

Най-малко веднъж годишно се организират срещи между председателите или представители на секциите и ССМИ и ресорните комисари или висши служители на Комисията с цел разглеждане на въпроси от общ интерес и съвместни дейности. Срещите могат да се провеждат *ad hoc* или в рамките на заседание на секция/ССМИ или конференция.

5. Представителите на Комисията участват в работата на Комитета по досиета, за които отговарят и, според възможностите си, участват в заседанията, на които са поканени. Те представят предложенията на Комисията или други документи, които ще бъдат разглеждани, и предоставят информация за напредъка по досиетата.

Те работят в тясно сътрудничество със съответните представители на Комитета по досиетата, за които отговарят.

6. Координаторите или отговорните служители, определени във всяка служба на Комисията, и секретариатите на секциите и ССМИ обменят редовно информация, по-специално във връзка с планирането на работата в съответната служба и изпълнението на работните приоритети на секциите, както и за да определят съвместни дейности.

Комисията предоставя дневния ред на предстоящите си заседания на Председателството на Комитета.

Координаторите, определени от всяка служба на Комисията, провеждат срещи със Секретариата на Комитета най-малко веднъж годишно, с цел да обменят информация за основните дейности или инициативи от общ интерес, предприети или планирани от Комисията или Комитета.

Съвместни инициативи за сътрудничество

7. Въз основа на съответните приоритети на Комисията и на Комитета последният може да бъде поканен да участва, в съответствие с приложимите правила, във всички съответни формати на експертни групи на Комисията, които разглеждат въпроси от компетентността на Комитета. По целесъобразност, Комисията и Комитетът биха могли да решат да управляват съвместно платформи за сътрудничество или бъдещи инициативи, които разглеждат въпроси от компетентността на Комитета.

По целесъобразност, Комитетът може да работи в тясно сътрудничество със службите на Комисията на различни равнища по конкретни теми. Такива дейности на сътрудничество могат да бъдат двустранни, да протичат под формата на обмен на знания и съвместно участие в прояви и еднократни инициативи.

II. **Консултативна функция на Европейския икономически и социален комитет**

8. Комитетът подчертава значението на правилното законодателно планиране и ранното информиране, особено когато става въпрос за спешни и чувствителни досиета. При организирането на работата си Комитетът се стреми да взема предвид приоритетите и сроковете на Комисията. За тази цел Комисията предоставя на Комитета информация относно графика на своите предложения в рамките на редовния обмен между секциите и ССМІ и службите на Комисията.

Ако Комисията измени съществено предложението си след първоначалното искане за консултация, отправено към Комитета, и когато Договорите предвиждат задължителна консултация, Комисията следва да гарантира повторна консултация с Комитета.

Незадължителна консултация и становища по собствена инициатива

9. Въз основа на годишната работна програма на Комисията и анализа на съответните приоритети на Комисията и Комитета генералният секретар на Комисията изпраща на Комитета списък на предложенията, за които се предвижда незадължителна консултация. Списъкът включва и документите от незаконодателно естество, във връзка с които Комисията възнамерява да поиска становище от Комитета.

Комисията отбелязва, че Комитетът може във всеки момент да пожелае да изготви становище в области, за които счита, че разполага със съответната компетентност и експертни знания и би могъл да донесе добавена стойност.

10. При надлежно спазване на Договорите е важно както Комисията, така и Комитетът да бъдат целенасочени при избора си, за да се възползват максимално от сътрудничеството помежду си.

В съответствие с това Комисията взема решението си за незадължителна консултация въз основа по-специално на следните критерии:

— темата трябва да бъде от общ интерес и да попада в област, в която становището на Комитета ще донесе добавена стойност във връзка с формулирането на политиките и решенията на Съюза;

— целта на тази стъпка е започването на дискусии относно това дали Съюзът следва да предприема действия в определена област или относно конкретен въпрос.

Комитетът продължава да полага усилия да рационализира работата си, за да се съсредоточи върху онези становища, за които има най-голяма вероятност да донесат реална добавена стойност за формулирането на политиките и решенията на Съюза.

Проучвателни становища

11. В рамките на процеса на формулиране на политиките на Съюза и планиране на работата си Комисията може да се обръща към Комитета с искане за изготвяне на проучвателни становища в области от особен интерес за организираното гражданско общество, за които смята, че Комитетът разполага със съответната компетентност и експертни знания.

След като Комисията приеме работната си програма, Комисията и Комитетът обсъждат инициативите на Комисията с цел съвместно определяне на пет теми, които биха могли да бъдат предмет на проучвателни становища. Подобни искания за проучвателни становища се отправят към Комитета от заместник-председателя на Комисията, отговарящ за отношенията с Комитета, придружени от точни указания относно темата и срока за изготвяне на становището, ако има такъв. Комитетът приема проучвателното си становище в определения срок и във всеки случай навреме, с оглед на приемането на предложението, както е планирано от Комисията.

Комисията и Комитетът се стремят да включат тези искания за проучвателни становища в интегриран подход, който да позволява възможно най-широко отчитане на позициите на всички заинтересовани страни в гражданското общество.

Изпращане на документите от Комисията и структура на становищата на Комитета

12. Комисията изпраща на Комитета всички документи и информация, необходими за изпълняване на неговата консултативна функция, едновременно с изпращането им до Европейския парламент и Съвета.

13. За по-голяма прегледност на становищата си Комитетът се стреми, по-специално:

— да изтъква конкретните промени, които предлага да се внесат в законодателните предложения на Комисията;

— да обобщава основните си препоръки и предложения.

Последващи действия във връзка със становища

14. Комисията осигурява подходящи последващи действия във връзка със становищата, изготвени от Комитета при формулирането на политиките и решенията на Съюза, включително становищата по собствена инициатива. За тази цел Комисията системно посочва причините, поради които е взела или не е взела предвид предложените промени и предложенията по същество, съдържащи се в становищата на Комитета.

Що се отнася до проучвателните становища, Комисията осигурява политическо проследяване, включително, по възможност, информация от компетентния член на Комисията по време на пленарната сесия, последваща тази, на която е било прието въпросното становище. По принцип Комисията се позовава на проучвателното становище на Комитета в оценката на въздействието на законодателното си предложение.

Когато приеме предложения за промени в законодателни документи, Комисията ги включва, доколкото е възможно, в измененията си предложения.

Програма за по-добро регулиране

15. Комисията и Комитетът си сътрудничат, за да допринасят ефективно за по-доброто законотворчество и програмата за по-добро регулиране. Комитетът допринася за тази цел, като представя възгледите на организираното гражданско общество в основания на данни процес.

Комитетът допринася за последващите оценки на Комисията по нейно искане. Въз основа на планираните оценки за следващите две години Комисията приканва Комитета да избере досиетата, за които би желал да допринесе под формата на становища или доклади за оценка съгласно Правилника за дейността на Комитета.

Комитетът би могъл да бъде привлечен за участие и в подготвителната работа по време на консултациите за оценки на въздействието и общи оценки. В този контекст Комитетът може да подкрепя Комисията в нейния процес на консултации в области от особено значение за гражданското общество. Освен това Комитетът може да информира организациите, представлявани в неговия състав, за обществените консултации, които са от най-голямо значение за тях, за да се разшири техният обхват.

Комитетът и Комисията ще продължат сътрудничеството си в рамките на програмата REFIT, която е част от програмата за по-добро регулиране и от платформата „Готови за бъдещето“.

Комисията и Комитетът си сътрудничат в областта на стратегическото прогнозиране на административно равнище в рамките на Европейската система за стратегически и политически анализ (ESPAS). Комитетът може също така да допринася за някои прогнозни дейности на Комисията, като предоставя гледната точка на гражданското общество, както и експертния опит на своите членове и мрежи. Комисията ще подкрепя Комитета в укрепването на неговия капацитет за прогнозиране чрез споделяне на информация и опит, например относно съществуващите процеси или инструменти.

III. **Европейският икономически и социален комитет и организираното гражданско общество**

Организации и мрежи на гражданското общество

16. Комитетът носи специална отговорност за вдъхване на живот на демокрацията на участието, а ДЕС му дава допълнителни възможности да изпълнява ролята си на привилегирован посредник в диалога между организираното гражданско общество и институциите на Съюза.

В съответствие с изискванията на член 11 от ДЕС Комисията и Комитетът си сътрудничат с цел по-нататъшно укрепване на участието и диалога с организациите на гражданско общество на национално и европейско равнище и насърчаване на засиленото им участие в процесите на формулиране на политиките и на изготвянето на законодателството на Съюза.

Комисията и Комитетът работят заедно за насърчаването на структуриран диалог между организациите и мрежите на европейското гражданско общество и между тях и европейските институции, по-специално посредством създадената от Комитета Група за връзка.

По отношение на политиката си за провеждане на консултации Комисията, по целесъобразност, се опира на подкрепата на Комитета, по-специално, когато става въпрос за задълбочаването на отношенията ѝ с организираното гражданско общество във и извън Съюза. В този контекст Комитетът подкрепя Комисията, като организира съвместни изслушвания, семинари и конференции със заинтересованите участници по конкретни политически въпроси от общ интерес и когато разполага с подходящата компетентност и експертни знания, и по-специално ежегодната проява „Дни на гражданското общество“, по време на която Комисията по правило е представлявана от член на Комисията.

17. В рамките на консултативната си функция Комитетът организира, под формата на изслушвания, семинари или конференции, структурирани консултации с организираното гражданско общество с цел събиране на възможно най-широк спектър от позиции на съответните организации на гражданското общество.

Комисията изявява готовност за сътрудничество при организирането и провеждането на тези консултации по най-подходящ начин и в рамките на наличните средства, включително и под формата на логистична и/или финансова подкрепа.

18. Комисията приветства съдействието на Комитета при осъществяването на Европейската гражданска инициатива, що се отнася до организациите на гражданското общество. Комитетът ще обмисли възможността, за всеки конкретен случай, за своевременно приемане на становища по собствена инициатива относно валидни европейски граждански инициативи, преди Комисията да приеме своето решение относно такива инициативи и когато темата на инициативата попада в правомощията на Комитета.

Комитетът изразява готовност да допринесе допълнително за повишаване на осведомеността относно гражданската инициатива, по-специално чрез организирането на ежегодния Ден на ЕГИ като място за диалог, обмен на най-добри практики и изграждане на мрежи, по време на който Комисията по правило ще бъде представлявана от свой член.

Европейски семестър

19. Комисията и Комитетът ще продължат усилията си за задълбочаване на синергиите между своите действия и инициативи в областите на политики, които са от най-голямо значение за организираното гражданско общество, по-специално европейския семестър, включително устойчивото развитие и изменението на климата, задълбочаването на вътрешния пазар, борбата срещу бедността и социалното изключване, имиграцията, енергийните доставки, политиките в областта на заетостта и уменията. Комитетът предоставя своя принос на Комисията в подкрепа на формулирането на анализа и политическите препоръки в рамките на европейския семестър. Комитетът следи изпълнението на приоритетите на европейския семестър и, по целесъобразност, на ключовите етапи от семестъра, Комисията го информира относно тяхното изпълнение.

Всяка година Комитетът представя доклад, в който, в тясно сътрудничество с мрежата от националните икономически и социални съвети и сродни институции, се прави оценка на привличането на гражданското общество за участие в изготвянето на националните програми за реформи. Докладът се обсъжда на пленарната сесия, предхождаща пролетния Европейски съвет.

Комитетът кани ресорния член на Комисията да участва в разискванията и да представи Годишния обзор на устойчивия растеж.

Мрежа от национални икономически и социални съвети

20. Комисията и Комитетът се стремят да насърчават ангажираността на гражданите във връзка с политиките на Съюза. За тази цел Комисията приветства намерението на Комитета да продължи усилията си за привличане за участие на мрежата от националните икономически и социални съвети и сродни институции.

Външно измерение и сътрудничество с гражданското общество извън Съюза

21. Комитетът се стреми да подкрепя външното измерение на дейността на Съюза, като поддържа диалог с организациите на гражданско общество в държави и региони, с които Съюзът има структурирани отношения. Във връзка с това Комисията подкрепя неговите инициативи за укрепване на ролята на организираното гражданско общество извън Съюза и за насърчаване на култура на диалог и консултации, както и на свързаните с този процес структури.

Комитетът и Комисията работят заедно за насърчаване на създаването и за осигуряване на управлението и функционирането на механизми на гражданското общество, които отговарят за наблюдението на изпълнението на съответните части от търговските споразумения на ЕС с трети държави. С подкрепата на Комисията Комитетът координира съвместните заседания на представителите на гражданското общество на ЕС и на трети държави във връзка с изпълнението на търговските споразумения.

IV. **Общуване на тема Европа в партньорство**

22. Засилването на синергиите между Комисията и Комитета в областта на комуникацията с цел доближаване на Европейския съюз до неговите граждани и организации на гражданското общество е от ключово значение както за Комисията, така и за Комитета. Комуникацията на тема Европа с гражданите и организациите на гражданското общество е отговорност, споделяна от всички европейски институции и органи. Ефективната информация и комуникация от страна на Европейския съюз би трябвало да се разглежда най-вече като задача за обществена услуга, така че на гражданите и на гражданското общество да се даде възможност да участват пълноценно в европейския дебат и в демократичния процес на формулиране на решенията и политиките на Съюза.

23. Комисията и Комитетът споделят виждането, че е в общ интерес на Европейския съюз и на неговите граждани да укрепят отношенията си в областта на информацията и комуникацията и да работят в тясно сътрудничество за тази цел.

Тъй като комуникацията на ЕС е споделена отговорност между институциите и органите на ЕС, Комисията и Комитетът ще продължат редовния обмен помежду си и с институциите на ЕС, включително на равнище висше ръководство, с цел обсъждане на информационни и комуникационни въпроси.

24. Комисията и Комитетът споделят виждането относно необходимостта от интегриране на комуникацията в процеса на вземане на решения. Комисията признава, че с оглед на неговия състав и ролята, отредена му от Договорите, Комитетът играе ключова роля в изграждането на истинско европейско публично пространство за диалог и дебати по темите, които най-много вълнуват гражданите и които ще определят бъдещето на европейския проект. Членовете на Комитета действат като негови посланици, информирайки за ролята на Комитета и постигнатите от него резултати на национално равнище и на равнище ЕС. По-тясното междуинституционално сътрудничество ще позволи на европейските институции и органи да се възползват от този експертен опит на Комитета.

25. Комисията и Комитетът ще работят заедно за медийното отразяване на съвместните си мероприятия, като използват наличните комуникационни платформи и инструменти. В публичните си комуникационни и информационни дейности Комисията и Комитетът изтъкват съответните си роли. Комисията и Комитетът ще проучат възможностите за сътрудничество в областта на мониторинга на медиите, включително възможността за предоставяне на Комитета на достъп до избрани услуги на залата за пресконференции на Комисията.

26. Комисията и Комитетът ще актуализират и обменят списъците си с официални лица за контакт в седалищата на двете институции и в държавите членки в съответствие с правилата за защита на данните.

Представителствата на Комисията в държавите членки и лицето за контакт от страна на Комитета за всяка от тези държави членки ще се информират взаимно относно плановете си в областта на комуникацията и, по целесъобразност, ще обединяват усилията си за участие в проявите, които организират. По споразумение, помещенията на представителствата на Комисията в държавите членки ще бъдат предоставяни за инициативи на Комитета, когато това е целесъобразно и възможно от логистична гледна точка. По целесъобразност може да се наложи и съгласуване с информационните бюра на Европейския парламент.

Засиленото сътрудничество с представителствата на Комисията може да включва подкрепа за организирането на местни прояви на Комитета, например чрез отправяне на покани към журналисти за медийни прояви на Комитета, евентуално в помещенията на представителствата, обмен на информация и евентуално контакти с медиите, ако ресурсите позволяват това и в съответствие с правилата за защита на данните.

Комитетът може да бъде домакин на заседанията на ръководителите на представителства, било то присъствено, в комбиниран режим или онлайн, при наличието на общо съгласие относно конкретните нужди и цели на такива прояви.

27. Комитетът, заедно със своите членове, партньорски организации и националните икономически и социални съвети и сродни институции, представлява основна мрежа за информация и комуникация. По възможност Комисията ще участва в организираните от Комитета срещи с неговите членове, техните организации, националните икономически и социални съвети и сродни институции.

V. **Прилагане на Протокола**

28. Прилагането на настоящия протокол ще бъде обект на ежегоден мониторинг от председателя на Комитета и заместник-председателя на Комисията, отговарящ за отношенията с Комитета. Мониторингът ще се основава на оценката, извършена от съответните служби на Комисията и Комитета под надзора на генералните им секретари.

Съставено в Брюксел на 27 октомври 2022 г.

За Европейската комисия
Maroš ŠEFČOVIČ,
заместник-председател

За Европейския икономически и социален комитет
Christa SCHWENG,
председател

ПРИЛОЖЕНИЕ

Политическа декларация придружаваща протокола за сътрудничество между Европейската комисия и Европейския икономически и социален комитет

Долуподписаните, заместник-председателят на Европейската комисия („Комисията“), отговарящ за междуинституционалните отношения и перспективи, от името на Комисията, и председателят на Европейския икономически и социален комитет („Комитетът“) подписахме днес подновения Протокол за сътрудничество между Европейската комисия и Европейския икономически и социален комитет.

За десетте години, от подписването му през 2012 г., Протоколът укрепи отношенията между Комисията и Комитета и засили нашето сътрудничество. Настоящият протокол е израз на волята ни за подновяване, консолидиране и по-нататъшно задълбочаване на нашето партньорство и сътрудничество.

Комисията, която поддържа открит, прозрачен и редовен диалог с представителните сдружения и гражданското общество, признава ключовата роля на Европейския икономически и социален комитет като консултативен орган и дом на европейското гражданско общество. В това си качество Комитетът е от основно значение за гарантирането и по-нататъшното развитие на демокрацията на участието. Комисията се ангажира да подкрепя инициативите на Комитета за улесняване и насърчаване на диалога и консултациите с европейското организирано гражданско общество, както и инициативи, които ангажират гражданското общество като цяло.

За тази цел настоящият подновен протокол за сътрудничество включва ясно основните предизвикателства на настоящата политическа европейска програма и предоставя необходимите инструменти и процеси за справяне с тях. Целта на Комисията и Комитета е да се възползват от цифровия и екологичния преход, като подхождат към геополитическите събития по ориентиран към бъдещето начин, продължават да включват прогнозирането в изготвянето на политиките на ЕС и укрепват икономическото управление на Европа.

С Протокола Комисията и Комитетът признават значението на тясното и специално партньорство между тях с оглед на постигането на икономически просперираща, социално приобщаващ и екологично устойчив Европейски съюз, който се възползва пълноценно от цифровото общество и икономика.

Комисията и Комитетът потвърждават отново пълната си ангажираност с основните ценности на Европейския съюз, сред които върховенството на закона. Те също така считат, че е от съществено значение Европейският съюз да запази своята конкурентоспособност, предлагайки привлекателно място за стопанска дейност, като същевременно се стреми към пълна заетост и социален напредък.

Настоящият подновен протокол за сътрудничество ще даде възможност на Комисията и на Комитета да консолидират политическото и законодателното си сътрудничество.

Съставено в Брюксел на 27 октомври 2022 г.

Заместник-председател
на Европейската комисия
Maroš ŠEFČOVIČ

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Christa SCHWENG